

Єдинаймося в Просвіті!

О Націє, що над добро
і над зло,
Над долю, і ласку, і кару –
Хто, темний,
не схилить поблідле чоло
В сліпучому сьайві Базару?

Олег ОЛЬЖИЧ

47 (673)
23 листопада
2017 р.

Тижневик «Галицька Просвіта» * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Ірина Галаса * Друк – КП фірма «ЛІК» * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (0342) 53-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ «Ідея Банк» МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

МАЙДАН У СЕРЦІ НАЗАВЖДИ...

В ці дні ми згадували Майдан. Його початки. Його перебіг. Його криваво-героїчне затихання. Втеча Януковича й ейфорія від такої вистражданої перемоги. Згадуємо події і сподівання й екстраполюємо на сьогоднішній день: а що здійснилось?... Не так багато, як сподівались, бо ж кляли на кін усе. І найперше – душу. І не лише я. У той час, окрилений натхненням, напевно як і багатьох з нас, навіть уклав кілька рядків від серця, від душі:

**Я – Майдан, я – Майдан,
я – Майдан,**

**Я – кровинка
українського роду,
Я країну свою не віддам
На поталу
бандитського зброду.**

**За свободу, за гідність свою
На вітрах, на снігах,**

**на граніті
Я – Майдан, я – Майдан,
я – стою**

**За утвердження правди
у світі.**

**Рана рабства
ятрить повсякчас,
Та маєм про неї забути.
Ми повстали!**

**І вже на цей раз
Перемогу повинні здобути!**

**Я стихії одвічної дух.
Нас не спинить**

азійська потопа.

**У майбутнє
спрямований рух –
Україну чекає Європа.**

А ще, захоплюючись мужністю героїв Майдану, згадував слова поета В. Британа:

Убий в собі раба!

Убий раба!

Без жалю вбий раба!

В лахмітті він

чи в пишній позолоті.

Хай торжествує

вічна боротьба

Душі нескореної

у смиренній плоті.

Убий раба, що вірує в батіг

І осяяти осквернену природу.

Убий раба!

Розвій чужинський міф

Про рабський стан

українського народу.

І, окрилений, ми його знищували у своїх душах... Як то були надії... Ми сподівались, що люди, яких делегували у владу на крові Майдану, ніколи не зрадять його ідеалів, не купляться на матеріальні спокуси і владні принади, що не забудуть клятв, які давали на Майдані служити народowi і нації.

Який я був наївний. Напевно, як і ви. Не так сталося, як сподівалося. Президент, який прийшов на тих сподіваннях і клявся у вірності високим ідеалам, і за якого я когось широко агітував і голосував,

виявився далеко не тим. Як і більшість депутатів і посадовців.

Гірко, не тих людей ми привели до влади. Вони не здатні реалізувати ідеї Майдану. Корупція, скажімо, не тільки не подолана, а й розцвітає буйним цвітом як ніколи досі, хоч створено купу відомств, які борються з нею. І люди, які мали б утверджувати ідеали Майдану, виявилися нездатними до такого високого покликання. І коли все частіше чуєш про нові корупційні оборудки високопосадовців, на думку спадають слова шотландського письменника та історика Томаса Карлайла: «Будь-яку революцію задумують романтики, здійснюють фанатики, а користуються її плодами відверті негідники».

Справді, кого нині бачимо у владі з майданівців? Хіба що Парасюка та Гаврилюка... Правда, є ще Парубій, Кубів... На жаль, не вони роблять погоду чи не роблять її взагалі. Схеми, вибудовані попередниками, так і не поламані, і хто б новий не приходив у владу, його припасовують до них, або він просто випадає з макітри.

Вітаючи громадян із Днем гідності та свободи, Президент Петро Порошенко означив не так багато досягнень. Чи не єдиним реальним є підписання Угоди з ЄС. Хоч до реальної асоціації з Євросоюзом нам ще працювати і йти. Щодо інших вимог Майдану, зокрема покарання винних у розстрілі Небесної сотні, реальної боротьби з корупцією, поліпшення життя народу так і не бачимо. А сталося це тому, що ми так і не зуміли ідеї Майдану, його енергію ретранслювати у політичні та громадські структури і рухи, аби добитися змін. Хоч досягненням є уже те, що по стількох розчаруваннях позбуваємось ілюзій, що наші проблеми хтось, якийсь добрий дядько, чи то пак Президент, вирішить. Як бачимо, може лише їх додати. Та хіба що набіццяти, що станемо жити по-новому, з певністю, що новий Майдан не настане.

Та, як на мене, саме цього владцям і варто остерігатись. Він, як та весна, «звідки приходить, ніхто не зна». Бо і попередники думали, що можна раз по раз обдурювати суспільство і нікому нічого за це не буде. Прорахувались.

І все ж Майдан залишив світлий слід у душах. Він і зігриває нас у час зневіри і розчарувань. Бо ж написано було на одному з плакатів майданного протистояння: «Духом не владеш – силою не відзьмуть...» Ми не маємо права впасти духом.

Богдан ВІВЧАР

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

НЕ ВСЕ, ЩО ДУМАЛОСЬ, ВДАЛОСЬ

Як ми повідомляли, у Києві в Будинку вчителя відбувся Х з'їзд ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, на який прибули просвітяни з усієї України. Прикарпаття представляли десять делегатів.

Зі звітом про діяльність товариства виступив голова Павло Мовчан. На жаль, повноцінного обговорення ситуації в «Просвіті», колективного визначення напрямків її діяльності й поступу не вийшло. Критичні зауваження і конкретні пропозиції щодо шляхів подальшого поступу товариства, зокрема у справі захисту української мови, залучення молоді, змін у керівництві, з якими виступили голови Івано-Франківського об'єднання Степан Волковецький, Полтавського – Микола Куль-

чинський, Чернігівського – Василь Чепурний, не були почуті. Багато виступів були не по суті, перетворились у пристрасні монологи, нарікання й плачі щодо складної ситуації і проблем діяльності в нових умовах.

Проголосовано ряд ухвал, зокрема про мову, створення у Києві Пантеону героїв. Обрано голову, ним знову став П. Мовчан, Раду, Контрольно-ревізійну комісію. До Ради увійшли троє прикарпатських просвітян – Степан Волковецький, Василь Глаголюк, Богдан Борович.

Попри проблеми обласна «Просвіта» як працювала, так і працюватиме надалі, відстоюючи український інтерес.

Наш кор.

ЮВІЛІЇ

КУЗНЯ МАЙСТРІВ

Вище художнє професійне училище № 3 м. Івано-Франківська відзначає 70-річчя. З цієї нагоди привітати педагогічний, трудовий та учнівський колективи навчального закладу завітав заступник голови облдержадміністрації Ігор Пасічник, директор департаменту освіти, науки та молодіжної політики облдержадміністрації Віктор Кімакович і президент Івано-Франківської торгово-промислової палати, депутат обласної ради Андрій Левкович.

За багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку кваліфікованих спеціалістів та гідну педагогічну діяльність директора училища Наталію Коростіль нагороджено грамотою Міністерства освіти і науки України. Викладачів закладу відзначено грамотами.

ВШАНУВАННЯ

ВКЛОНИЛИСЬ ГЕРОЯМ БАЗАРУ

У с. Базар Народицького району вшанували пам'ять загиблих воїнів Української Народної Республіки (УНР).

Сюди прибули посланці Спільноти офіцерів України (СОУ), громадськості, патріотичної організації, місцеві жителі, студенти, влада і духовенство, аби згадати українських воїнів Волинської похідної групи армії УНР, які не прийняли пропозиції перейти на службу до Червоної армії.

17 листопада 1921 року під селом Малі Міньки поблизу села Базар у ході Другого зимового походу Армії УНР відбувся бій знекровленої попередніми боями Волинської групи Армії УНР під командуванням генерал-хорунжого Юрія Тютюнника з 9-ою Кримською дивізією Григорія Котовського. У бою впади понад чотири сотні українських воїнів, а 359 полонили. Учасникам походу запропонували перейти на службу до Червоної армії. Ніхто не зрадив Україні. І їх усіх розстріляли більшовики.

На цьому місці у часи Незалежності зусиллями і коштом української діаспори, зокрема Святомира Фостуна, встановили пам'ятний знак – меморіал Героям Базару. У 2017 році його з ініціативи голови Житомирської облдержадміністрації Ігоря Гундича відреставрували.

Цьогоріч урочисту ходу до меморіалу очолив із Державним прапором України голова Івано-Франківської організації СОУ полковник Ігор Гук. До монумента було покладено квіти. Зокрема, від Прикарпаття їх поклав член СОУ полковник Тарас Колодій.

«Ми висловлюємо свою шану й повагу тим бійцям, які загинули тут у 1921 році. Радію, що люди з цілої України приїхали сюди, аби віддати честь Героям, – сказав на вічу голова облдержадміністрації Ігор Гундич. – 359 було розстріляно на цьому місці й жоден із них не погодився перейти на бік ворога. Обіцяю, що кожного року в обласному бюджеті ми будемо закладати кошти, щоб такі місця – місця нашої слави, героїзму були у належному стані. Я вірю в те, що хлопці, які тут полягли, спостерігають за нами з небес. Сьогодні вони дають нам насагу й своїм прикладом показали, як потрібно боротися з ворогом. Вірю в те, що вони моляться, аби Україна була Незалежною, процвітаючою, економічно зростаючою державою, і це дає нам віру і натхнення боротися за Україну, яку ми хочемо мати».

Наш кор.

НАВІЯНЕ

ЯКБИ НЕ ВІЙНА...

Навесні 2014-го в Україну прийшла війна, що змінила життя багатьох. «Скільки всього могло б статися й не статися, якби не війна... Якби не війна, що сьогодні стукає в наші душі, жорстока, немилосердна, страшна, безглузда і потворна, що забирає найкращих, найкрасивіших, найулюбленіших. Війна, яка позбавила сну сотні тисяч українців – воїнів, які зі зброєю в руках стали на захист кордонів Вітчизни, їхніх рідних, які шохвилини молилися, щоб вони повернулися живими, і просто небайдужих людей, які зрозуміли, що лише об'єднавши зусилля можна протистояти жорстокій російській агресії. Війна, що відкрила справжніх Героїв сучасної України, людей, яких ця війна торкнулася безпосередньо. Якби не війна, ці хлопці прожили б звичайне людське життя, а так – довелось їм стати Героями в своїх двадцять – тридцять років... Війна калічить тіла, але звеличує душі», – такі думки хвилюють кожного, хто переглянув світлина волонтерського фотопроєкту «Якби не війна», який експонувався в Залі Героїв Івано-Франківського Центру патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери.

Фотопроєкт складається з восьми частин: «Кохання і війна», «Жінки на війні», «Війна – це тимчасово. Професія», «Героїчні мами», «Я – є», «R.I.P. (про загиблих Героїв)», «Легіонери», «Незламні. Нескорені. Невідомі» й розповідає історії 122 сучасних Героїв, якими вони себе не вважають.

Автори проекту – дівчата-волонтери, які допомагали пораненим у госпіталах, координатор проекту в Івано-Франківській області – голова ГО «Добрі справи» Наталія Перцович.

Майже рік виставка «Якби не війна» подорожує містами України, її вже бачили у містах східного, центрального, північного і південного регіонів. В Івано-Франківську виставку переглянули понад півтисячі осіб і особливо всіх хвилювала історія Руслана Юрчишина, нашого земляка, що народився в с. Ямниця і помер після важкого поранення, отриманого біля села Кримське Луганської області у віці 33 роки. В пам'ять про Руслана Юрчишина українська діаспора в Греції передала в зону АТО реанімобіль, назвавши його «Руслан». Не менш хвилюючою є історія іншого Героя – Олега Литвина (Шамана) й інших.

Коли вдивляєшся в ці мужні обличчя, то розумієш, що нікому й ніколи нас не зламати. Україна була, є і буде!

Переважає більшість нашого суспільства живе, ніби війни немає. Але кожна людина так живе, поки горе не торкнеться її самої чи її сім'ї. Тому повсякчас пам'ятаймо, що тільки спільними зусиллями можна зупинити війну.

Галина САВЧЕНКО,
директор ЦПВУМ ім. С. Бандери

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Передплачуйте газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 6,00 грн., на півроку – 36,00 грн., на рік – 72,00 грн.

СХІД І ЗАХІД – РАЗОМ

І В БІДІ, І В РАДОСТІ – ЄДИНІ

Часто доводиться чути, що всі вже втомились від щоденних страшних повідомлень із фронту. Що в суспільстві все ширшою стає прірва між тими, хто захищає Україну на східному кордоні, і тими, хто мріє назавжди покинути свою нещасну Батьківщину. Але процес гартування нації не припиняється, підрастає нове покоління, яке між виживанням і самореалізацією обов'язково обере другий варіант. І це буде не тільки фахова, професійна самореалізація. Насамперед – духовна. Свідчення цього – бо-дай недавня добродійна акція, зібрана студентською радою та підтримана адміністрацією Коломийського Інституту управління природними ресурсами ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК».

Два тижні перед Покровою тривала студентська акція «Підтримаємо наших захисників». Молодь кинула клич про збір продуктів харчування для військово-службовців Коломийської 10 гірсько-штурмової бригади, яка знаходиться в зоні бойових дій на Луганщині. Саме там на ротації у складі бригади – більш як тридцять студентів-заочників Інституту управління природними ресурсами. Тож допомогти своїм друзям і колегам – свята справа. Юнаки і дівчата звертались до всіх небайдужих краян, заохочували до доброї справи і зовсім юних, і сивочолих.

Отож до акції долучились викладачі, студенти і працівники інституту; голова Асоціації випуск-

ників інституту, депутат обласної ради Михайло Вітенко; парафіяни Кийданецької церкви Святіх Косьми і Дем'яна та отець парафії Данило Коржинський (УАПЦ); учні та батьки Княздвірської школи громади села Княздвір, усі школи Коломиї і гімназія; управління освіти міської ради; фірма «Гравіс» (пп Р. О. Глів'як, В. М. Алхімов); приватна садиба «Гомул» с. Шешори Косівського району (пп М. В. Вишиванюк); гуртвіня продуктів «Комора» с. Шешори (пп Р. Ю. Лукачук); Коломийське міськрайонне товариство «Просвіта» (голова – В. П. Глаголюк); письменник, лауреат Національної Шевченківської премії М. М. Андрусак; парафіяни та настоятель греко-католицької церкви Стрітення Господнього (вул. Довбуша, м. Коломия) Роман Кицелюк. Координаторами від військової частини були військовослужбовці Г. В. Василик та О. Ю. Сусанін.

Гуманітарний вантаж треба було доставити до місця дислокації військової частини в Луганській області – а це три тисячі кілометрів в обидва боки. Потрібен транспорт, пальне, кошти на дорогу. Але й тут не обійшлося без добровольців. Плече допомоги охоче підклали директор ТОВ «Західнафтосервіс» Михайло Угорський, виконавчий директор ТЗОВ «ЮМАС» Юрій Овчаренко, підприємці Олег Ковбель, Юрій Романюк, Андрій Семин, Ярослав Свиначенко, Сергій Чорноморець, Михайло Харбіст, нардеп Юрій Тимошенко, настоятель церк-

ви УАПЦ села Княздвір отець Ігор Жураківський, староста Княздвора Василь Лесюк, його односельці Ганна Футулійчук, Марія Бакай, Оксана Василичук, Михайло Лесюк, Любов Демидюк, викладачі Інституту УПР Василь Футулійчук, Василь Глаголюк, Василь Ллюк, Ольга Петрів, Василь Федорак, Оксана Соколова. Охочих супроводжувати вантаж було багато, але вирішили, що поїдуть досвідчені й витривалі. І ось 18 жовтня. Вшент завантажили бус, фото на згадку – і директор інституту Василь Футулійчук, завкафедри гуманітарно-правових дисциплін Василь Глаголюк, координатор Ганна Василик, водій Володимир Коструб'як з Кийданча рушили на схід.

Дорога є дорога. Вона об'єднує, налаштовує на роздуми, на задушевні розмови. Слово за словом, і новоявлені волонтери почули зворушливу історію педагога пані Ганни про її шлях у військ. Одразу після подій на Євромайдані її сини і рідний брат пішли захищати Україну від російського агресора. Вона спочатку місяця собі не знаходила, плакала, телефонувала. Згодом стала волонтером, а потім, щоб бути ближче до рідних, вирішила підписати контракт зі Збройними силами... Згадував колеги, своє перебування у місцях, які нині палають, і Василь Футулійчук, за плечима якого – 20 років праці на Донбасі. Там, у Краматорську, його діти, люба внучка...

Страшно не було. Всі розуміли, куди й навіщо їдуть. Раптом

– скрегіт. Ресора не витримала навантаження і розбитих доріг. Слов'янськ. Друга ніч. І моторошна тиша довкола... Разом із водієм Василем Миколайовичем рушив шукати автосервіс. Спочатку їх зустріли насторожено. Ціну за ремонт назвали захмарну. Але коли побачили, що коломіяни везуть гуманітарний вантаж – зм'якли. І ціна за послуги впала, і все необхідне знайшлося, і допомога не забарилась.

Знову ніч. Дорога. Розташування нашої бригади. Щирі обійми бійців. Радість і зворушення від дитячих листів. Нашим волонтерам випало відчувати всі «пренади» військового життя: ночувати в наметі, харчуватись разом із вояками. Але тішаться, що вдалось зустрітись із частиною своїх студентів, передати їм електронні версії лекцій, методичні рекомендації. Служба службою, а сесія – за розпорядком!

Про все у короткій статті не розкажеш. Хвилюючим був момент, коли на виїзді зі Слов'янська серед розтрощених будинків побачили доглянутий, завітчаний меморіал українським бійцям. І прізвище коломіянина Тараса Сенюка, який віддав своє життя за мир у цьому українському місті. Земляки вшанували його пам'ять і всіх, хто загинув за Україну. А вдома знай волонтери вкотре переповідають деталі незабутньої п'ятиденної подорожі і студентам, і колегам, і добровольцям. Бо всі вони вже об'єднані спільною великою справою разом із бійцями на сході – просто в кожного свій фронт...

Валентина БЛИЗНЮК

ПАМ'ЯТЬ

ПЕРЕПОХОВАЛИ ПРИКАРПАТЦІВ, РОЗСТРІЛЯНИХ НАЦИСТАМИ

Останки понад 50 українців, розстріляних нацистами у листопаді 1942 року біля райцентру Чортків, перепоховали на міському кладовищі.

Серед закатованих – уродженці Тернопільщини, Львівщини та Івано-Франківщини.

«Ще кілька десятків років тому, за архівними даними ОУН-УПА, стало відомо, що між Чортковом та Ягольницею фашисти розстріляли 52 в'язнів Чортківської тюрми. Пошукові роботи тривали не один рік. Працювали над архівними матеріалами, опитували старожилів, мешканців навколишніх сіл, імовірних свідків трагедії. І ось місяць тому за майже 300 м від траси, у полі, нам вдалось знайти останки розстріляних українських патріотів, серед яких був і священник», – розповів керівник розкопок, заступник директора меморіально-пошукового підприємства «Доля» Львівської облради Володимир Харчук.

Заупокійну Літургію очолив владика Василій Семенюк, митрополит Тернопільсько-Зборівський та владика Дмитрій Григорак, єпарх Буцацький (УГКЦ).

Про пошук слідів Ягольницької трагедії ми розповімо по змозі в наступних числах «Галицької Просвіти».

НЕЗАБУТНІ

НА СПОМИН ПРО НЕБЕСНУ СОТНЮ

В СЕЛІ КОПАНКИ ВІДКРИЛИ МЕМОРІАЛ ІГОРЕВІ ДМИТРІВУ

У селі Копанки, що на Калушчині, відкрили меморіал Героєві Небесної сотні Ігорю Дмитріву. У виділенні коштів на спорудження комплексу, до якого входять пам'ятник та молитовна капличка, посприяв нардеп Віктор Шевченко.

Саме з села Копанки, з рідного дому, що розташований неподалік, 18 лютого 2014-го Герой Небесної сотні поїхав на Майдан. А через два дні Ігоря Дмитріва не стало. Його вбили одним із перших під час атаки на Інститутській.

«Він востаннє говорив зі мною 18 лютого. Казав, що в нього все добре. А в телевізорі я бачу: б'ють хлопчина, у масці, зі щитом, він падає на землю. А то був мій Ігорчик», – зі сльозами на очах розповідає пані Марія.

Односельці пригадують: Ігор Дмитрів мав твердий характер, завжди досягав своєї мети. Закінчив два виші й самотужки звів будинок, куди мріяв привести свою майбутню дружину.

Біля пам'ятника Героєві зібралось чимало людей. Квіти, поминальна Служба, патріотичні промови. На відкриття прийшло багато дітей. Школярі з синьо-жовтими стрічками читали патріотичні вірші. Саме заради майбутнього покоління українців віддали свої життя Герої Небесної сотні.

«Діти й дорослі – всі, хто сюди приходитиме, складатимуть шану Ігореві. Люди знатимуть, що він загинув не даремно. А пожертвував своїм молодим життям за рідну країну», – говорить Марія Дмитрів.

ПОРАДИ

Є НАДІЯ, ЩО СХАМЕНУТЬСЯ

Франківський письменник пояснив, як реагувати на різкі заяви Польщі.

Теперішня польська риторика щодо України – це особливості теперішнього польського владного режиму, і це не вся Польща, наголошує відомий письменник і колумніст Тарас Прохаско.

Польща, як і всі демократичні країни, залежить від обраної на цьому етапі влади. Приблизно так, як була Україна Януковича чи Україна інших періодів, чи Росія Путіна. І ми розуміємо, що це не ціла Польща.

Теперішня польська реальність – складова ідеологічно-політичної постави чинного ре-

жиму. Тому в цьому немає якоїсь особливої трагедії. Не можна говорити, що це великий конфлікт між Україною і Польщею. Це просто необхідні речі для цього режиму, на яких він тримається. Дуже важливо розуміти, що йдеться тільки про частину польського суспільства. Навіть якщо вона зараз при владі, це – тільки частина.

Друге – є надія, що все проміняє. Тому що в європейських країнах змінюються настрої і режим.

Ідеальна ситуація, якої треба прагнути, – проговорити всі історичні питання, притому з повною ясністю на різних рівнях – на владному, ідеологічному, науковому,

публіцистичному... Потрібно розуміти, що ці дискурси й домовленості будуть різними. Навіть домовившись із науковцями й істориками та владою, маємо допускати, що якісь міфологеми та ідеологеми неможливо буде викоринити на інших рівнях.

НОМІНАЦІЇ

ВОНИ ЩОСЬ РОБЛЯТЬ

Івано-Франківський сайт «GALKA.IF.UA» провів традиційне Інтернет-голосування в проекті «Людина року». Прикарпатці обирали лідерів у 12 номінаціях. За більш ніж два тижні встигли проголосувати понад 42 тисячі людей.

У номінації «Політик року», обійшовши міського голову, перемогу здобув укропівець Віталій Мерінов. Молодий, освічений та амбіційний політик, 4-разовий чемпіон світу з кікбоксингу, фіналіст першості Європи з боксу, чемпіон України з універсального бою, володар найвищої нагороди спецназу – крапового берета, голова громадської організації «Спільними зусиллями», тренер клубу «СПЗ», учасник АТО, керівник Центру

ГРОШІ

НОВІ БАНКНОТИ ЗІ СТАРИМ ДИЗАЙНОМ

У Нацбанку запланували випустити пам'ятні банкноти номіналом 100 гривень.

«Цього та наступного року ми готуємося випустити в обіг пам'ятні банкноти номіналом 100 гривень. Вони будуть присвячені історичній Українській революції 1917–1921 років. Ми маємо концепцію і вже підготували цілу серію таких банкнот», – розповів директор Департаменту грошового обігу НБУ Віктор Зайченко, пише УНІАН.

Він зауважив, що сто років тому випустили першу українську гривню.

«Плануємо перенести 100 гривень дизайном столітньої давності на нову банкноту номіналом 100 гривень, яка буде нагадуванням про ті славні часи», – прокоментував Зайченко.

Також очікується випуск не тільки пам'ятних банкнот, а й монет з іншими історичними дизайнами.

ПРОЕКТИ

ЛИЦАРСЬКІ ХРЕСТИ УПА: СІМ'ЯМ БОРЦІВ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ ВРУЧАТЬ УТРАЧЕНІ НАГОРОДИ РІДНИХ

21 листопада у Надвірній буде вручено нагороди і посвідки родичам українських підпільників та вояків УПА.

Реалізує патріотичну ініціативу, яку розробили у Львові, виходець з Івано-Франківська Володимир Турецький. Він є членом Координаційної ради з вшанування пам'яті нагороджених лицарів ОУН і УПА – розробником точних копій нагород та іменних посвідок до них.

Про проект у мережі написав однокласник Володимира Турецького, іванофранківець Ігор Роп'яник.

«УПА була єдиною в історії повстанською армією, яка спромоглася утворити власну систему нагород і заохочень, запроваджену у 1944 р. наказом Головного військового штабу. Як зазначив Володимир Турецький, на сучасному етапі найбільшою проблемою є ідентифікація Лицарів повстанських нагород, адже учасники УПА та збройного підпілля ОУН широко використовували конспірацію і були відомі серед побратимів зазвичай лише під псевдонімами.

Наприклад, на сьогодні відома одна з нагороджених на псевдо Марта, але, як виявилось, з таким псевдо значиться п'ять осіб, отож встановити, яка саме з них була удостоєна відзнаки, нині вкрай важко. На це й спрямована величезна пошуково-дослідницька діяльність ініціаторів проекту», – пояснив він.

Загалом Лицарями повстанських нагород були 1102 особи, з них не ідентифіковано ще 660. На сьогодні отримали нагороди родини 250 Лицарів ОУН і УПА.

У вівторок у Надвірній вручили нагороди і посвідки родичам ще восьми борців за Українську державу.

Нагадаємо, до 75-річчя УПА в Івано-Франківській обласній раді представили найвищої нагороди УПА – Хрести бойової заслуги та Хрести заслуги, які вручають нащадкам лицарів УПА.

ЮВІЛЕЇ

ЛИШ ДІЯ КРАСИТЬ НАМ ЖИТТЯ

Власне так можна окреслити теплу щирю розмову, що відбулася у НД «Просвіта» на творчому вечорі журналіста, публіциста, критика, прозаїка-есеїста Дмитра Юсипа з нагоди 75-літнього ювілею.

Дійство благословив о. Ігор Приймак, а ведуча Марія Солодчук після молитви запросила на сцену ювіляра на своєрідне інтерв'ю, в якому випитувала таїни його життя і творчості. І ювілянт зізнався, що головним постулатом є писати сьогодні краще, як вчора, а завтра – краще, ніж сьогодні... А ще – хто про це напише, як не я.

І він справді писав про події та особистості, котрі могли залишитись невідсліженими пошуковцями. Це, зокрема, про такі постаті, як творці й учасники підпільного Українського національного фронту (УНФ) Зиновія Красівського, Дмитра Квечка, Михайла Дяківа, о. Ярослава Лесіва. І про їхніх героїчних попередників – січових стрільців і січовичок, про творчість літераторів різних десятиліть,

як-то Богдан Бойко, Степан Пушик, Микола Яновський і багато інших.

А ще була публіцистика як відгук на злободенні питання нашого часу, статті, політичні нотатки, політичні профілі, художньо-документальні студії. Це книжки і збірки «Вогонь Світлодара», «При світлі слова», «Корона і вінок терновий», «Зіновій Красівський», «Микола Федюшка-Євшан», «Ця Богом послана Голгофа...», «Норовистий кінч Посейдона» та інші.

Про творчість ювілянта говорив і її аналізував доктор наук, професор Степан Хороб і доктори наук, професори Володимир Качкан, Микола Лесюк, його

Богдан ВІВЧАР

вітали міський голова Руслан Марцінків, письменник Степан Пушик, науковець Василь Бурдуланюк, поети Іван Гаврилович та Іван Війтенко, письменник Василь Бабій, голова Всеукраїнського братства ОУН-УПА Богдан Борович, рідні та близькі. Щирі слова говорили, багато доброго бажали й пісні співали народні артисти Михайло Кривень, Володимир Пірус, бандуристка, професор Інституту культури ПНУ Віолетта Дутчак... А ще дарувала пісні, зокрема «Осінє золото», Муниципальна капела бандуристів під орудою дружини ювілянта Марти Шевченко.

Насамкінець за внесок у дослідження історії краю її творців Дмитрові Юсипу дякували відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Михайло Січка та професор Степан Генік. Останній, до речі, подарував ювіляру чай для натхнення зі сподіваннями на нові творчі здобутки. А вся зала спільно з капелою зичили «Многая і благая літ»...

Богдан ВІВЧАР

ЛАУРЕАТИ

СПІЗНАТИ ПРАВДИ ЧОРНИЙ ХЛІБ НАСУЩНИЙ

Під таким поетичним рядком пройшло свято вручення премії імені Ярослава Дорошенка за найкращі твори в жанрі сонету. Воно відбулося у Центрі патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери. Нинішнього року премію, засновану 2011 року Івано-Франківською міською радою спільно з обласною організацією НСПУ на вшанування пам'яті відомого українського письменника, колишнього політ'язня, багатолітнього очільника літераторів Прикарпаття, присуджено нашому земляку Петрові Шкраб'юку зі Львова, Станіславові Бондаренку з Києва й Олегові Гончаренку з Мелітополя.

Уже вироблено своєрідний формат церемонії – врочив відзнаки й привітав лауреатів премії міський голова Руслан Марцінків, який і до обрання був на більшості таких дійств, починаючи з першого. Зачаровував присутніх співом народний артист України Михайло Кривень. Він виконав пісні на слова Я. Дорошенка – «Місто моє», яка вже понад тридцять років у славу Івано-Франківськ, та «Син волі» на музику Богдана Шиптура і слова Лук'яна Вардзарука. А цього разу заспівав експромтом акапельно ще й пісню на вірш нового лауреата премії Петра Шкраб'юка. Зворушив присутніх зроблений за життя двох друзів – незабутніх Ярослава Дорошенка і Павла Добрянського – на обласному телебаченні «Галичина» запис пісні «Пастись не хочуть коні»...

Привітали переможців цього творчого змагання перший голова конкурсної комісії з присудження премії Михайло Верес, очільник обласної організації НСПУ Євген Баран, письменники Володимир Качкан, Ярослав Ткачівський, Оксана Тебешевська, Дмитро Юсип, Мирослав Аронець, Василь Бабій та інші. У свою чергу, свої поезії читали як цього-річні лауреати, так і минулих років. А на дійство приїхали й виступили перед аудиторією лауреати премії ім. Я. Дорошенка і попередніх часів, зокрема поет з Одеси, колишній політ'язень Олекса Різників, Василь Зеленчук із Верховинщини, котрий чи не єдиний у світі пише сонети гуцульською говіркою.

Щодо вікової амплітуди учасників цього вже традиційного літературно-мистецького дійства, то вона справді вражає: найстаршого – комбатанта дивізії «Галичина» Михайла Мулика недавно вітали з 97-річчям, а дев'ятирічний Марко, як він сказав, давно мріяв побувати в закладі, де витає дух Провідника ОУН, і побачити й почути живих письменників... До речі, автором проекту цього єдиного у світі меморіального комплексу Степана Бандери є молодий талановитий архітектор Ярослав Дорошенко (він має, як і його тезко поет, родове коріння в Тязеві Тисменицького району).

Єдино у світі, як говорили у своїх виступах письменники, є і премія, котру в Івано-Франківську присуджують за сонети, – на сьогодні кількість її лауреатів зросла до 16. А вже на теренах України вилонюють сонети майбутні пошуковці.

Н. К.

КІНО

«КІБОРГИ» ЩЕ ДО ПРЕМ'ЄРИ

7 грудня на екрани України виходить художній фільм «Кіборги» Ахтема Сеїтаблаєва.

В екссклюзивному інтерв'ю «Радіо Свобода» режисер зауважив, що стрічка не просто про захисників Донецького аеропорту, це фільм «про нових людей нової України». Ахтем Сеїтаблаєв впевнений, що картину побачать і в Криму. За словами кіномитця, він отримує з анекдоту півострова тисячі листів підтримки. Сеїтаблаєв також порівняв зйомки «Хайтарми» і «Кіборгів», розповів про

ставлення до тих багатьох людей, які не хочуть чути про війну на Донбасі.

Сеїтаблаєв зазначив, що планується низка допрем'єрних показів.

«Почнемо 26 листопада з міста Маріуполь, потім буде Запоріжжя, потім Дніпро, потім Львів, потім, якщо я не помилюся, Івано-Франківськ, Тернопіль. Принаймні ми про це говоримо, і наш дистрибутор, я знаю, робить усе можливе для того, щоб у кожному місті України була можливість подивитися наше кіно», – зазначив режисер.

ЕКО

НОВА ТУРАТРАКЦІЯ

У Галицькому національному природному парку облаштовано нову екологоосвітню і туристичну атракцію, яка дозволить місцевим мешканцям і гостям краю краще пізнати красу і багатство природи Опілля.

З метою популяризації та розвитку екотуризму у регіоні, підвищення екологічної свідомості та освіти населення, моніторингу зимівлі та міграцій водоплавних птахів на Буруштинському водосховищі, в колонії сірих чапель і проведення екскурсій на Касовій горі, юнацьке екологічне об'єднання «Горицвіт» села Бовшів спільно з громадською екологічною організацією «Еко-Галич» та за фінансової підтримки партнерів реалізувало проект «Пізнай природу Буруштинського Опілля», йдеться на сторінці ГЕО «Еко-Галич» у «Фейсбуці».

Еколого-пізнавальний маршрут розпочинається поблизу автостанції Буруштинської ТЕС, на березі водосховища (яке входить до складу Галицького НПП без вилучення у землекористувачів), де в період міграцій та зимівлі скупується значна кількість водоплавних птахів різних видів. Тут обладнано оглядовий майданчик з інформаційними стендами й лавочками для відпочинку. За кошти донаторів придбано моноліт та зорову трубу для спостережень за птахами. На стендах розміщено інформацію про:

- важливе господарське та природоохоронне значення водосховища;
- орнітофауну цієї вододойми;
- birdwatching як різновид екологічного туризму;
- маршрут і правила поведінки під час екскурсії.

ВАРТО ЗНАТИ

ТЕМПЕРАТУРА ЗА ЦЕЛЬСІЄМ І ФАРЕНГЕЙТОМ

Всім відомо, що температура повітря в приміщенні і за його межами вимірюється за шкалою Цельсія. Але багато хто чує і про існування шкали Фаренгейта, але в чому їхня відмінність.

ЯКА РІЗНИЦЯ МІЖ ЦЕЛЬСІЄМ І ФАРЕНГЕЙТОМ

Градус Фаренгейта є застарілою лінійною одиницею вимірювання температури, використовуюваною на сьогодні лише в Белізї та США для побутових цілей.

Нижньою відміткою шкали Фаренгейта є температура плавлення нашатирного спирту і суміші снігу, тоді як найнижчим значенням шкали Цельсія служить температура танення льоду і замерзання води.

Діапазон від -18 до +38 градусів шкали Цельсія прирівнюється до діапазону від 0 до 100 градусів за шкалою Фаренгейта.

ЩО ТАКЕ ШКАЛА ЦЕЛЬСІЯ І ШКАЛА ФАРЕНГЕЙТА

Шкала Цельсія – шкала температури, в якій за 0 приймають точку замерзання води, а за 100° точку кипіння води при атмосферному тиску.

Шкала Фаренгейта – застаріла шкала температур, нижньою точкою якої є температура плавлення нашатирного спирту і суміші снігу.

У далекому XVIII столітті Даніель Фаренгейт поставив перед собою мету: створити максимально зручну для людини температурну шкалу, яка не має негативних значень. Тому для нижньої позначки він обрав найнижчу з відомих у той час температур – температуру плавлення нашатирного спирту і суміші снігу, позначивши її як нуль градусів. Нижньою ж відміткою шкали Цельсія стала температура танення льоду і замерзання води, а вищою – температура її кипіння.

Так, згідно зі шкалою Фаренгейта, точка танення льоду знаходиться на позначці 32 градуси, а точка закипання води дорівнює 212 градусам за умови нормального атмосферного тиску. А один градус цієї шкали відповідає 1/180 різниці цих температур.

Діапазон від -18 до +38 градусів шкали Цельсія прирівнюється до діапазону від 0 до 100 градусів за шкалою Фаренгейта.

Щоб перевести градус Цельсія в градус Фаренгейта, необхідно помножити його на 1,8 і додати 32.

За dovidka.biz.ua

ПОСТАТІ

ІВАН КАПУЩАК

(1807–1868)

Селянин Іван Капушак, родом із села Ляхівці (нині – Підгір'я) на Богородчанщині, став однією з незабутніх історичних персоналій. Завдяки вродженому таланту оратора, особливому піднесенню духу і вмінню переконувати людей. Завдяки цим якостям виборці Солотвинського округу й обрали його в 1848 році послом (депутатом) до віденського парламенту.

Тут Іван Капушак виступив з чудовою промовою – до речі, по-німецьки – на захист селян, на яких хотіли покласти обов'язок відшкодовувати поміщикам їхні втрати через скасування панщини (для галичан ця подія сталася у 1848 році, і досі по селах є хрести на згадку про неї). Промову І. Капушак опублікувала «Нова рейнська газета».

Він був першим сільським інтелектуалом у Ляхівцях: учитель, дяк, а відтак війт. Пам'ять про І. Капушак і нині живе у Підгір'ї. Тут біля школи є присвячена йому стела, доглядають його могилу на цвинтарі. Академік В. Грабовецький свого часу написав про народного захисника книжку «Іван Капушак».

Василь БАБІЙ, просвітянин

ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

ПІЗНАВАЛЬНО-ЗАГАДКОВА АБЕТКА

Так називається нова книжка для дітей, яку написав і впорядкував літератор і просвітянин з села Нижній Вербіж Коломийського району Микола Гаєвий. До неї увійшли вірші та загадки, які сподобались юним читачам.

Цю книжку автор презентував у школах рідного села, Товмачика, Корнича. Побував він із працівницею міської дитячої бібліотеки № 3 Анною Мікловдою на запрошення і в навчально-виховному комплексі № 20 Коломиї, де відбулось знайомство з поетом. Учні першого та другого класів з радістю читали його вірші, розгадували загадки.

Треба сказати, це не перший успіх пана Миколи. В його доробку книжки лірики, зокрема для дітей «Сонячний зайчик», «Веселка на долонях», які він подарував дітям.

Василь МИХАЙЛОВИЧ, просвітянин

ВТРАТИ ЖИТТЯ, ЯК ФОТОМИТЬ, – ЗУПИНИЛОСЬ

На 68-му році життя відійшов у вічність наш земляк – визначний український фотохудожник Василь ПИЛИП'ЮК.

«Повертаючись автомобілем з Київського національного університету культури і мистецтв, де працював завідувачем кафедри фотомистецтва, під час зупинки неподалік Рівного раптово втратив свідомість. Швидка допомога доставила його до реанімації. Діагноз – інсульт. Між 6 і 7 ранку пішов з життя», – йдеться у повідомленні.

Василь Пилип'юк народився 10 січня 1950 року в Новоселиці Снятинського району. Був лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка (1993), заслужений діяч мистецтв України (1998), йому присвоєно вчене звання професора (2015). Художник Міжнародної федерації фотомистецтва (FIAP) (2007), президент видавничого підприємства «Світло й Тінь», головний редактор журналу «Світло й Тінь», член НСЖУ, член президії та правління Національної спілки фотохудожників України, заступник президента Світового об'єднання фотографів-українців (СОФУ, США), професор Львівської національної академії мистецтв.

Василь Пилип'юк – автор 87 фотоальбомів. У березні в краєзнавчому музеї була представлена його персональна фотовиставка.

Шкода. Життя, як фотомить, – зупинилось. Один з останніх його фотоальбомів – «Китай очима українця», зреалізований Василем з ініціативи Китайського посольства в Україні.

Вічна пам'ять і пухом українська земля.